סקירה כללית

הצדדים: אומרים שירה על היין (בלבד) או אולי אומרים רק על שתייה ואכילה גם ביחד.

ניסויים להוכיח, אבל אין מסקנא.

סוגיא - דף יב.: - נושא: חורבן הבית **הראשון** היה בשנה הראשונה למחזור השמיטה – איך זה מסתדר?

סקירה כללית

בברייתא, אומר רבי יוסי שחורבן בית ראשון אירע בשנה הראשונה למחזור השמיטה.

הגמרא מקשה על דבריו מפסוק בספר יחזקאל, שממנו עולה לכאורה שהחורבן אירע בשנה השנייה למחזור השמיטה. קושיית הגמרא מבוססת על ההנחה שמנין השנים המוזכר בפסוק כולל גם את שנת החורבן עצמה, כך שההפרש בין השנים הוא שנה אחת פחות.

רבינא מיישב את הקושיא ומסביר שמנין השנים אינו כולל את שנת החורבן, אלא מציין את ההפרש שבין שתי השנים.

כדי להבהיר את הקושיה ואת תירוצו של רבינא, הטבלה שלהלן מציגה את ההבדל בין שתי דרכי מנין השנים. בנוסף, היא מציגה ציוני דרך היסטוריים נוספים, בהתאם לחשבון השנים לפי תירוצו של רבינא.

ברייתא

רבי יוסי אמר חורבן בית הראשון היה ב-

- תשעה באב
- מוצאי שבת
- מוצאי שמיטה
- משמרתה של יהויריב

וכן בבית שני

לפי הנ"ל, **בית המקדש הראשון נחרב** במוצאי שמיטה – היינו **בשנה הראשונה למחזור השמיטה**.

קושיא

לא ייתכן שהחורבן קרה בשנה הראשונה למחזור השמיטה, אלא בשנה השנייה למחזור השמיטה,

כי יש פסוק יחזקאל ניבא בשנת יובל (שנה שראש השנה היא בעשירי לחודש) ושזה היה:

- יובל
- 14 לחורבן
- (25 לגלות יחזקאל)

50
-13 ➔ **הנחה:** מספר "14" **כולל** את שנת החורבן

=37
/7
---
5 שמיטות ועוד שנתיים= ➔ היינו שהחורבן קרה **בשנה השנייה** למחזור השמיטה

תירוץ (רבינא)

הנחה: מספר " 14" **<u>אינו</u> כולל** את שנת החורבן (אלא מתחיל מהשנה שלאחר החורבן).

50
-14

=36
/7
---
5 שמיטות ועוד שנה אחת= ➔ היינו שהחורבן קרה **בשנה הראשונה** למחזור השמיטה

שנות שמיטה/יובל ומאורעות היסטוריים	המקשה	רבינא	הפרש בשנים					
1 יובל								
2								
3								
4								
5								
6								
7 שמיטה 1								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14 שמיטה 2								
15								
16								
17 **שנה 1 למלכות נבוכדנצר**		שנה 1 למלכות נבוכדנצר						
18 **כיבוש יהויקים** (שנה 2 לנבוכדנצר)		כיבוש יהויקים (שנה 2 לנבוכדנצר)				8		19
19					7		18	
20								
21 שמיטה 3								
22								
23								
24								
25 **גלות יחזקאל**		גלות יחזקאל **הנחה:** מספר "25" אינו כולל את שנת הגלות 7 ליהויקים ו-8 לנבוכדנצר 11 שנה לפני החורבן						
26	↗ גלות יחזקאל **הנחה:** מספר "25" כולל את שנת הגלות			25				
27								
28 שמיטה 4								
29								
30								
31								
32								
33								
34								
35 שמיטה 5								
36 **חורבן במוצאי שמיטה**		חורבן בית הראשון **הנחה:** מספר "14" אינו כולל את שנת החורבן 18 לכיבוש יהויקים ו-19 לנבוכדנצר						
37	↗ חורבן בית הראשון **הנחה:** מספר "14" כולל את שנת החורבן				14			
38								
39								
40								
41								
42 שמיטה 6								
43								
44								
45								
46								
47								
48								
49 שמיטה 7								
50 יובל **נבואת יחזקאל**	**14 לחורבן** **25 לגלות יחזקאל**	**14 לחורבן** **25 לגלות יחזקאל**						

סוגיא - דף יב:-יג. - נושא: חורבן הבית **השני** היה בשנה הראשונה למחזור השמיטה – איך זה מסתדר?

סקירה כללית

בהנחה שחורבן בית שני אירע בשנה הראשונה שלאחר שנת השמיטה, כיצד ניתן ליישב זאת עם...? הגמרא מביאה שלשה תירוצים:

1. מדובר בשיטת רבי יהודה. על תירוץ זה הגמרא מקשה ומתרצת.
2. חורבן בית שני אכן לא אירע בשנה הראשונה שלאחר שנת השמיטה.
3. תירוץ נוסף, כפי שיתבאר להלן.

פרטי התירוצים והדיון בהם יובאו בהמשך.

רקע- 1

שיטת רבי יהודה: "שנת ה-50 עולה לכאן ולכאן"

- זאת אומרת שיש 49 שנים (לא 50) במחזור היובל

רקע- 2

כנ"ל בסוגיא הקודמת חורבן בית הראשון קרה 14 שנה לפני יובל,

שהרי יחזקאל ניבא בשנת היובל ואמר שזה 14 שנה לאחר החורבן

ברייתא

(כפי שהבאנו בסוגיא הקודמת,)

רבי יוסי אמר חורבן בית הראשון היה ב-

- תשעה באב
- מוצאי שבת
- מוצאי שמיטה
- משמרתה של יהויריב

וכן בבית שני

לפי הנ"ל, לכאורה גם **בית המקדש <u>השני</u> נחרב** במוצאי שמיטה – היינו **בשנה הראשונה למחזור השמיטה**.

הנחה/ות

התחילו לספור יובלות מחדש החל מבניין בית השני.

קושיא

420	שנים עמד הבית השני (נחרב בשנת 421)
50÷	שנים למחזור היובל

=8	יובלות **ועוד 20 שנה**

20	שנים
7÷	שנות מחזור השמיטה

=2	שמיטות **ועוד 6 שנים**

לפי החישוב הנ"ל, חורבן הבית קרה בשנת 7 למחזור השמיטה (זאת אומרת בשנת השמיטה עצמה) - לא בשנת 1 למחזור השמיטה!

תירוץ- 1

ברייתא זו סוברת כשיטת רבי יהודה (מובאה למעלה ברקע) שיש 49 שנים במחזויובל ולא 50.

לפי זה, החישוב הוא כדלהלן:

420	שנים עמד הבית השני (נחרב בשנת 421)
÷49	שנים למחזור היובל

=8	יובלות **ועוד 28 שנה**

28	שנים
÷7	שנות מחזור השמיטה

=4	שמיטות

לפי החישוב הנ"ל, חורבן הבית קרה בשנת 1 למחזור השמיטה (זאת אומרת שנה אחת לאחר השמיטה)

קושיא

אם הברייתא הזאת של רבי יוסי (שאומרת שהבית השני נחרב בשנה הראשונה למחזור השמיטה) סוברת כרבי יהודה שמחזור היובל הוא של 49 ולא של 50 שנים,

לא מתיישבת ברייתא אחרת שאומרת שהיו 836 שנים (החל לאחר 16 שנות כיבוש וחילוק שהתחיל למנות שמיטה ויובל) עד סוף בית ראשון

17	"יובלות" בני 50 שנים – כשיטת חכמים
x50	שנות היובל לפי חכמים

=850	שנים
-14	שנות כיבוש וחילוק בהתחלה שאז עדיין לא התחילו למנות יובל ושמיטה

=836	שנים החל אחרי שנות כיבוש וחילוק עד סוף בית הראשון

שהרי:

836	שנים החל אחרי שנות כיבוש וחילוק עד סוף בית הראשון
÷49	שנות היובל לפי רבי יהודה

=17	יובלות ועוד 3 שנים

יוצא מהחישוב הזה שגלו בשנת 3 למחזור השמיטה ולא בשנה הראשונה למחזור השמיטה!

תירוץ

רבי יהודה סובר שהתחילו למנות יובל מחדש, כשירמיהו החזיר את 10 השבטים שסנחריב הגלה

(שכשהיו בגלות לא היה רוב בני ישראל בארץ ולא היה נוהג יובל).

ירמיהו החזיר אותם בשנת 18 למלכות יאשיהו והבית נחרב בעוד 36 שנים

דהיינו בשנה הראשונה למחזור השמיטה

תירוץ- 2

"וכן בבית שני" אינו מתייחס לכל הנקודות, רק לחלקן

היינו שאינו מתייחס ל"במוצאי שמיטה"

(- כמו שמוכרח שאינו מתייחס ל"במשמרתה של יהויריב", שהרי בבית שני יהויריב לא שירת כמשמרת לעצמה)

תירוץ- 3

רבי יוסי סובר שמנכים 6 שנים מהחשבון היינו אותן 6 שנים מתחילת בניית בית שני עד שעלה עזרה וקידש את הארץ – רק אז התחיל לספור יובלות.

סקירה כללית

פירוט למטה.

פירוט

כיבוש:

כלב אמר שהיה בן 85 כשהתחילו לחלוק את הארץ והרי היה בן 78 כשנכנסו לארץ – הרי עברו 7 שנים של כיבוש עד שהתחילו לחלוק את הארץ.

חילוק:

2 הסברים:

1. מסתבר שאם כיבוש נמשך 7 שנים גם חילוק לקח אותו זמן.
2. אחרת (אם לא היו סך הכל 14 שנים עד שהתחילו לספור יובלות) לא יסתדר מה שיחזקאל אמר שביובל היה 14 שנה לאחר חורבן הבית (כנ"ל בסוגיא הקודמת).